

ความสามารถในการใช้สำนวนไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร

นางมยุรี อนันตมงคล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-633-832-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16416012

THE ABILITY IN USING THAI IDIOMS OF MATAYOM SUKSA THREE STUDENTS,
BANGKOK METROPOLIS

Mrs. Mayuree Anantmongkol

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Secondary Education

Graduate School
Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-633-832-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสามารถในการใช้สำนวนไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 กรุงเทพมหานคร
 โดย นางมยุรี อนันตมงคล
 ภาควิชา มัธยมศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ สายใจ อินทร์พรรย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤกษ์สุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระชัย ปุณณโชติ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์ สายใจ อินทร์พรรย์)

.....กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมลพร บัณฑิตยานนท์)

.....กรรมการ
 (อาจารย์อัมพร มีาคนอง)

ศูนย์วิทยุโทรคมนาคม
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

มยุรี อนันตมงคล : ความสามารถในการใช้สำนวนไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร (THE ABILITY IN USING THAI IDIOMS OF MATAYOM SUKSA THREE STUDENTS, BANGKOK METROPOLIS) อ. ที่ปรึกษา : รศ.สายใจ อินทร์ทรัพย์ 100 หน้า. ISBN 974-633-832-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการใช้สำนวนไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร ในโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนสาธิต ตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,102 คน จากโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และโรงเรียนสาธิตสังกัดสถาบันราชภัฏ โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบความสามารถในการใช้สำนวนไทย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีทางสถิติ ใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺ วิเคราะห์ค่ามัธยฐานและสถิติ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างคู่ด้วยวิธีของเซฟเพ

ผลการวิจัย พบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร มีความสามารถในการใช้สำนวนไทยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมีความสามารถในการใช้สำนวนไทยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน มีความสามารถในการใช้สำนวนไทยอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
3. นักเรียนในโรงเรียนทั้ง 3 ประเภท มีความสามารถในการใช้สำนวนไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05
4. นักเรียนโรงเรียนสาธิตมีความสามารถในการใช้สำนวนไทยสูงกว่านักเรียนโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
5. นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลมีความสามารถในการใช้สำนวนไทยไม่แตกต่างจากนักเรียนโรงเรียนเอกชน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชามัธยมศึกษา.....
สาขาวิชา การสอนภาษาไทย.....
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C540774 : MAJOR TEACHING THAI

KEY WORD: THE ABILITY IN USING THAI IDIOMS/MATAYOM SUKSA THREE STUDENTS

MAYUREE ANANTMONGKOL : THE ABILITY IN USING THAI IDIOMS OF MATAYOM SUKSA THREE STUDENTS, BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. SAIJAI INDRAMBARAYA, 100 pp. ISBN 974-633-832-3

The purposes of this research were to study and to compare the ability in using Thai idioms of Matayom sukka three students in Bangkok Metropolis. The samples of this research were 1102 students in schools under the jurisdiction of the Department of General Education, schools under the jurisdiction of the Office of Private Education Commission, demonstration schools under the Ministry of the University Affairs and demonstration schools under Rajabhat Institute. The samples were selected by means of multistage stratified random sampling. The instrument was the ability test in using Thai idioms constructed by the researcher. The obtained data were analyzed by a ready-made program, the Statistical Package for the Social Sciences, to find the arithmetic mean, standard deviation, one-way analysis of variance and Scheffe test.

The research findings were as follows :

1. Matayom sukka three students in Bangkok Metropolis had the ability in using Thai idioms at the moderate level
2. Matayom sukka three students in demonstration schools had the ability in using Thai idioms at the moderate level. The students in government schools and the students in private schools had the abilities in using Thai idioms at the low level.
3. The students in the three categories of schools had the ability in using Thai idioms differently at the .05 level of significance.
4. The students in demonstration schools had the ability in using Thai idioms higher than the students in government schools and private schools.
5. The students in government schools had the ability in using Thai idioms insignificantly different from students in private schools.

ภาควิชา.....มัธยมศึกษา.....

สาขาวิชา.....การสอนภาษาไทย.....

ปีการศึกษา.....2538.....

ลายมือชื่อนิติ.....*Prof. S. S. S.*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*Assoc. Prof. S. S. S.*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ สายใจ อินทร์พรชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาสละเวลาแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข วิทยานิพนธ์ด้วยความเมตตา พร้อมทั้งให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลา ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ชีระชัย ปุณฺณโชติ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมลพร โนนทิตยานนท์ และ อาจารย์ อัมพร ม้าคอง กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาแนะนำ และเสนอข้อคิดเห็นเพื่อแก้ไข ปรับปรุง วิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุโข รองศาสตราจารย์ จารุณี กองพลพรหม อาจารย์สุวรรณ บุญย์เพิ่ม อาจารย์ดวงตา ตาฬัฒน์ และ อาจารย์ ดร.ศีกดา ปิ่นแห่งเพชร ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณกรมสามัญศึกษา คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ คณะอาจารย์ของโรงเรียนต่าง ๆ ที่เป็นตัวอย่างประชากร ที่กรุณาให้ความร่วมมืออย่างเต็มใจยิ่ง และขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ตั้งใจทำแบบทดสอบ ทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์อย่างยิ่ง

กราบขอบพระคุณมารดา และพี่ ๆ ขอบคุณหลาน ๆ และครอบครัวของผู้วิจัยที่ห่วงใย เป็นกำลังใจอย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย และกราบขอบพระคุณอาจารย์โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยทุกท่านที่มีน้ำใจต่อผู้วิจัยเสมอ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มยุรี อนันตมงคล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
เอกสารตำรา.....	10
ความหมายของคำว่า "สำนวน".....	10
การจัดประเภทของสำนวนไทย.....	13
ประโยชน์ของสำนวนไทย.....	15
การเรียนการสอนสำนวนไทย.....	16
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำนวนไทย.....	18
ความสามารถในการนำสำนวนไทยไปใช้.....	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
งานวิจัยในประเทศ.....	21
งานวิจัยต่างประเทศ.....	25

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	30
	การศึกษาค้นคว้า.....	30
	ตัวอย่างประชากร.....	31
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	32
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
	สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	35
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
5	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	42
	สรุปผลการวิจัย.....	42
	อภิปรายผลการวิจัย.....	43
	ข้อเสนอแนะ.....	44
	รายการอ้างอิง.....	47
ภาคผนวก		
	ภาคผนวก ก. ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	51
	ภาคผนวก ข. หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	53
	ภาคผนวก ค. รายชื่อโรงเรียนที่ใช้เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัย.....	62
	ภาคผนวก ง. ตารางข้อมูลและตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
	ภาคผนวก จ. แบบทดสอบความสามารถในการใช้สำนวนไทย.....	77
	ประวัติผู้วิจัย.....	100

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความสามารถใน การใช้สำนวนไทย และระดับความสามารถในการใช้สำนวนไทย ของตัวอย่างประชากร จำแนกตามประเภทของโรงเรียน.....	38
2	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบมัชฌิมเลขคณิต ของความสามารถในการใช้สำนวนไทย ระหว่างนักเรียนในโรงเรียน สาธิต โรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนเอกชน.....	40
3	ความแตกต่างของความสามารถในการใช้สำนวนไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนต่างสังกัด.....	41
4	ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ ความสามารถในการใช้สำนวนไทย จากการทดลองใช้ครั้งที่ 1 จำนวน 80 ข้อ.....	66
5	ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ ความสามารถในการใช้สำนวนไทย จากการทดลองใช้ครั้งที่ 2 จำนวน 70 ข้อ.....	68
6	สัดส่วนของผู้ที่ตอบถูก (p) และสัดส่วนของผู้ที่ตอบผิด (q) ของ แบบทดสอบความสามารถในการใช้สำนวนไทย จากการทดลองใช้ ครั้งที่ 2 จำนวน 70 ข้อ.....	71
7	คะแนนดิบ (X) และความถี่ของคะแนน (f) ของการทดลองใช้ ครั้งที่ 2 ในการทำแบบทดสอบความสามารถในการใช้สำนวนไทยของ นักเรียน จำนวน 108 คน.....	73